

Af Cand. Phil. , forlægger, skribent for "[Det Stenske Forlag](#)", Steen Ole Rasmussen.

Occupy Odense

*Demonstrationen på flakhaven i Odense, d. 15/10 2011
(Kommentaren til uge 41)*

Året 2011 har været præget af en længere række af sociale opstande rundt om i verden, begyndende i Nordafrika og Mellemøsten, hvor vi allerede i de første måneder af året så det arabiske forår springe ud.

I Europa har der regelmæssigt været demonstrationer især i Grækenland, Spanien, Italien og senere på året også her i Nordeuropa. Det er dog langt fra her hos os, at de største demonstrationer er set.

I de forudgående dage op til d. 15/10 blev Occupy Wall Street beskrevet som udgangspunktet for de danske demonstrationer i København, Odense og Århus. Men det er altså den korte udgave af historien bag de protester, som man ser her og verden over i øjeblikket.

Mediernes måde at fokusere på demonstrationerne på, siger en del mere om deres egen form for selektiv opmærksomhed, end det de fokuserer på.

De største og mest vedholdende demonstrationer har man set i Spanien, hvor der er en ungdomsarbejdsløshedsprocent på 43%. Demonstranterne har kaldt sig "de indignerede", eller netop 15-M, fordi det begyndte d. 15 maj i Spanien.

Demonstrationerne i New York er måske en udløber af de europæiske, og de danske er igen mere eller mindre inspireret af de amerikanske. Men det hele er langt mere komplekst og omfattende end som så. Det bunder i noget stort og sammenhængende, som de kommercielle medier, og alle os andre for den sags skyld, slet ikke forstår helt endnu. Og medierne gør sig absolut heller ingen umage, for at se de store forpligtende sammenhænge i det der sker verden over med disse protester, eller for at få øje på grundlaget for dem.

Baggrunden for det hele

Hvad ligger der bag, og hvad har de forskellige bevægelser til fælles? Ved vi det? Eller er vi bare drevet af noget, som vi ikke ved, hvad er?

Medierne forsøger at italesætte det hele, "som om" der ikke var noget særligt grundlag for og budskab bag demonstrationerne samtidigt med beskriver de slagordene bag demonstrationerne, som om de vidner om ekstrem naivitet og forsimplede løsningsforslag fra de demonstrerendes side. Det eneste medierne afslører, er deres frygt for den klare fokusering, der ligger i protesterne, samtidigt med at de prøver på at tilbagevise den alt for klare retning som diffus og ubegrundet. Det er i sandhed selvmodsige, dvs. udtryk for mediernes selvmodsigtelse.

Medierne er selv i vildrede, med hensyn til hvordan de skal gribe det hele an. Men de gør absolut heller ikke noget for at forstå eller fremstille et dækkende eller på anden måde lødigt grundlag for protesterne.

Det skyldes også den mangfoldighed af begrundelser, der ligger bag protesterne. I en hvis forstand har de ret i, at det næsten ikke er til at få øje på skoven, for bar træer:

- finanskrisen er en økonomisk krise i både snæver økonomisk forstand, men også i bredere social forstand,
- verdens galoperende fødevarerpriser hænger sammen med og bidrager til den økonomiske krise, kommer af miljøproblemer, forårsaget af det økonomiske system,
- den globale opvarmning er del af det hele, samtidigt med at den er et kæmpe problem i sig selv,
- mangelen på rene og sunde livsbetingelser, der forsvinder i takt med den økonomiske vækst,
- den ekstremt skæve fordeling af magten, en skævhed der bare forstærkes mere og mere i takt med de anvisninger, som forfølges økonomisk, politisk, socialt, videnskabeligt...,
- oil-peak, griber over på priserne på føde, andre energikilder, fører til forbrug af endnu mere forurenende fossile brændsler,
- arbejdsløsheden, kommer af og fører til mangel, problemer,
- det forhold, at så få aldrig har haft så meget og så mange så lidt,

- destruktionen af landbrugsjorden rundt om i verden,
- overfiskning og forurening i verdenshavene,

Kort sagt, det handler

- om opståede problemer som følge af den pengeøkonomiske aktivitet,
- om mangel og elendighed, opstået som følge af bestræbelserne på at afhjælpe mangel og elendighed.

Og så spørger medierne, ja men hvad er det lige i er utilfredse med? Og hvorfor skal det lige gå ud over finanssektoren, dvs. de økonomisk højtflyvende, som vi lever af at have tungen oppe i?

Det hele hænger sammen på en måde, der anfægter stort set alt, hvad de kommercielle medier har levet af at italesætte som løsningen på alverdens problemer. De aner med andre ord ikke, hvordan de skal få det hele til at passe ind i den orden, som de er del af, og som de lever af at italesætte. De er selv en stor del af problemet, fordi de ikke har råd til at forstå og fremstille sig selv og de succeskriterier, som de forfølger, som problemet!

Deres økonomiske problem er, at de ikke har råd til at beskrive sig selv som problemet. Men det er de! Vores spørgsmål er så, om vi har råd til dem og deres økonomi?

De danske massemedier modtager ikke mindre end 7 milliarder fra det offentlige hvert år. De kalder sig liberale, og lever af at lovprise markedet, på offentlig forsørgelse på samme måde som resten af erhvervslivet! Finanssektoren er søgt reddet med ikke mindre end fire forskellige bankpakker her til lands, billige, nærmest ubegrænsede lån fra nationalbanken, statsgaranti for udenlandske indskud af kapital i den nationale sektor. Landbruget har kørt med underskud i ti år, skylder 350 milliarder, har ødelagt ufattelige naturressourcer, biodiversitet, grundvand, havmiljø (på offentlig støtte)! Markedet ligger i kuvøse, er på offentlig bistand og skriger på mere bistand, alt imens markedet til stadighed beskrives som løsningen på alle de problemer, som selv samme marked er skyld i!

Så tror fanden da, at medierne ikke kan få sig selv til at se sammenhængen mellem noget som helst! De er problemet!

Flakhaven i Odense d.15/10 2011

Som deltager i det lille fredelige møde på Flakhaven i Odense kom jeg i samtale med flere deltagere. Emnet var det store spørgsmål: Hvorfor er vi her, og hvad er det udtryk for, det at vi er her?

Det som ingen sagde, men som ligger i det hele, er ”indignationen”. En kvinde sagde; ”jeg har aldrig været med til sådan noget her før, men nu er det altså blevet for meget”. Og så pegede hun på ”Den danske bank” og Rådhuset, der befinder sig på hver sin side af Flakhaven, rådhuspladsen i Odense. På hendes banner stod der: ”Er det os, der skal betale jeres regning”?

Det, som hun efterlyste, var ansvaret for udviklingen. Hun mente, at der var nogle af de folkevalgte og folkene bag finansverdenen, Den danske bank fx, der burde tage ansvaret for udviklingen, de problemer, som vi er vidne til her og på globalt plan netop nu.

Det, der kan læses ud af spørgsmålet, ”skal vi betale jeres regning”, er en afstandtagen i forhold til ”dem og deres”, et forsøg på at identificere ”dem og deres”, og så selve spørgsmålet, ”er deres regning mine børns, vores”, som der stod hen over hendes tvillingers barnevogn.

”Dem og deres”

Evnen til at identificere og afgrænse finansverdenens problemer til finansverdenens, det økonomiske systems problemer til dets problemer, den glimrer ved sit fravær over alt i den stort anlagte og kommercielt italesatte dagsorden.

Når fx den første sorte mand i det hvide hus taler om økonomi, så kalder han den konsekvent for ”vores økonomi”. Hvis han har evnen til at distancere sig fra økonomien, og se den differentieret i overensstemmelse med forskellige former for ejerforhold til problemerne og deres sammenhænge, så skilter han ikke med det. Det står ikke på hans banner!

Forudsætningen for, at vi kan forstå den krise, som verdenssamfundet har anbragt sig selv i med sin moderne og ekstremt rigide forfølgelse af de økonomiske succeskriterier, er, at man begynder at fokusere på og forstå økonomien og den isolerede økonomiske rationalitet, der ligger i den økonomiske adfærd, dette sociale

system. Jeg har i [adskillige tekster](#) forsøgt at sætte den begrænsede realitet, der lever ved pengene, ind i en bredere realitet.

Præsident Obama tager fejl, når han i et og alt definerer økonomien som vores. Vi lever muligvis i den samme verden, men finansverdenens øjeblikkelige problemer er langt fra alle andres problemer på en og samme måde, uanset at vi alle rammes af økonomien, pengeøkonomien på den ene og anden måde. Man kan absolut ikke forklare alt socialt ud fra økonomien på nogen entydig måde.

Marxisterne har også altid gjort den fejl, at forklare alt ud fra økonomien, deres udgave af en økonomisk teori. Det er det, som man finder i den marxistiske kapitalismekritik. Den form for økonomisk fundamentalisme, som man finder i marxismen, er derfor mindst lige så fikseret og fordummende, som den alt for udbredte form for liberalisme, markedsfundamentalisme, som vi ser sejre på sin underligt omvendte måde verden over.

Finansverdenen har sine problemer, og de er finansverdenens. Det er så decideret vores problem, at finansverdenen udgør en stor del af det pengeøkonomiske system, den store hvide økonomi, der i høj grad har overtaget styringen af den måde, som alverdens produktion og forbrug etableres og distribueres på. Men pengeøkonomien er ikke den eneste økonomi, der findes. Og finansverdenens problemer er langt fra vores, på samme måde som de er finansverdenens.

Alternativerne til den store hvide pengeøkonomi findes. Man kunne kalde dem livets økonomi, den sorte økonomi, naturalieøkonomi, subsistensøkonomi, stofskifte, andre former for udvekslinger af holdninger, budskaber, varer, tjenester, vernetjenester, kropsvæsker, energi osv., end dem der går formidlet over pengenes talværdier.

Evnen til at differentiere mellem ”[deres og vores økonomi](#)” er betinget af evnen til at differentiere selve økonomien og dens relevans internt i pengeøkonomisk forstand og eksternt i forhold til sort økonomi og ikke økonomi. Det er lidt af en øvelse, svær men givende.

Det er den store hvide pengeøkonomi, der er i krise nu, og som har skabt en lang række problemer for os alle. Ikke bare fordi den ikke selv kan stå længere, ikke bare fordi at købekraften forsvinder fra jordens overflade, men fordi alverdens ledere og os alle sammen har mistet evnen til distancerende os fra og reflektere over pengeøkonomien i dens kun begrænsede grad af forpligtende karakter.

Det afsløres i den måde, som medier og politikere fokuserer på finanskrisen på, at man slet ikke kan tage afstand fra pengeøkonomiens problemer og skelne den fra vores, for på den måde at give et mere forpligtende bud på, i hvilken grad økonomiens problemer er mine, dine og vores alle sammens problemer.

Over de sidste 30 til 40 år har markedsfilosofien vundet indpas over alt i verdens regeringsgange. Staterne er blevet minimaliserede, offentlige institutioner er blevet nedlagt eller privatiseret, sundhedsvæsen, forsyningsvæsen, infrastruktur, na-

turressourcer, m.m. er blevet solgt hen over hovederne på borgere, os alle sammen, som disse værdier tilhørte, for at vi nu kun kan få adkomst til det, der ellers var vores, ved at betale... Pengeøkonomien har derfor fået overtaget, hvor den ellers ikke havde. Udviklingen er blevet fremmet af ideologiske grunde, ud fra en form for fundamentalisme: Markedsfundamentalisme.

Nationalbankerne og de nationale møntenheder er blevet nedlagt inden for Euro-en. Stater kan derfor gå bankerot, dvs. løbe tør for penge, fordi de ikke længere kan slå egen mønt. Den øjeblikkelige krise i Spanien, Grækenland, Portugal, Irland, Italien m.fl. er ikke kun disse landes. Staterne er forgældede. Kravene fra EU, IMF, Verdensbanken og økonomiens apostle er enslydende: Skær ned på statens udgifter, sælg ud af de offentlige aktiver..! Resultatet er, at man får minusvækst, mangel på penge i de ramte stater, hvor alt er lagt an på pengeøkonomi af ideologiske og markedsfundamentalistiske grunde.

Omsætningen falder som resultat af de anviste krav om besparelse, og grundlaget, for at staterne skulle kunne betale deres gæld tilbage, forsvinder som følge af og i takt med forsøgene på at leve op til anvisningerne.

Det, der bekymrer de højtflyvende inden for den nuværende økonomiske orden, er, at "deres" aktiver, dvs. "deres helt egne og ikke vores" tilgodehavender hos de mindre højtflyvende, forsvinder som dug for solen.

Aktierne er faldet med ca. 30 % her hos os over perioden fra marts i år og til nu. Værdierne på ejendomme, dvs. grundlaget for belåning, udstedelse af realkredit bl.a., forsvinder. Alverdens kreditorer, dvs. folkene bag finansverdenen, mister sikkerheden for deres tilgodehavender. Alverdens skyldnere ser, at deres kapitalværdier falder i pris. Pengeværdierne går i sig selv. Og da penge kun sættes i verden på den måde, at de udstedes af nationalbanker og centralbanker som lån udbetalt med sikkerhed i kapitalværdierne, så forsvinder grundlaget for at sætte penge i verden, sådan som det er sket de sidste 30 til 40 år.

Likviditeten, dvs. de redde penge, der godt nok ikke er noget værd i sig selv, men som er forudsætningen for udveksling af varer og ydelser mod betaling, forsvinder ud af markedet. Det er forklaringen på den nedsatte økonomiske aktivitet, arbejdsløsheden og staternes dårlige økonomi, sammen med de andre ulykker, der handler om, at den pengeøkonomiske aktivitet smadre naturen, de sociale relationer, klimaet, økonomiens egne og i det hele taget livets mulighedsbetingelser.

Der er andre måder at sætte penge i verden på, end den eneste, som tillades!

Finanskrisen rammer resten af samfundet, fordi alt er lagt an på den måde, som pengene sættes i verden på.

Pengene kunne sagtens sættes i verden på en helt anden måde, fx ved at staterne, det offentlige, simpelt hen betalte offentligt ansatte for at gøre et stykke arbejde, der var brug for, og for fx at gøre noget konstruktivt, i modsætning til det der sker af pengeøkonomiske grunde nu.

Når problemet er manglende likviditet i et marked, som det vi har nu, så skyldes det, at man har forbudt staterne at sætte penge i verden på anden måde, end ved lån i kapitalværdier. Rent politisk har man besluttet, at det eneste sted, hvor grundlaget for udstedelse af penge kan accepteres, det er i kapitalværdierne, dvs. i ejendomsværdier, aktier, obligationer osv. Dvs. ved lån til dem, der i forvejen har! Man har forbudt sig selv at sætte penge i verden med betaling til dem, der skaber noget af værdi for os alle sammen, bare fordi der er brug for det. Kun de allerede prissatte kapitalværdier må danne grundlag for udstedelse af penge. Det er problemet, det problem af økonomisk karakter, som den herskende orden har givet sig selv, af egen drift, med egen skyld.

Det er således en ganske bestemt form for pengeøkonomi der er i krise, ved siden af alle de problemer, som pengeøkonomien har skabt omkring sig.

Men hverken politikere eller medier ønsker at det specifikke ved den nuværende orden bliver defineret. Netop fordi det gør det muligt for alle os, der protesterer, at definere hvad det er, som vi tager afstand fra.

Internettet er dog kommet til. Sammen med de store søgemaskiner og de sociale netværk er de (offentligt subsidierede, men markedsfundamentalistiske!) kommercielle mediers mulighed for at styre den sociale kommunikation forsvundet.

Verdensdemonstrationerne breder sig. Stik imod hvad politikere, finansfyrster og massemedier ønsker. Heldigvis.

Mvh. Steen
Odense d.16/10 2011